

Kranju vsakovrstno blago: mecesnove deske, jelke itd., in od nasprotne strani pa Kranjci tako. Zdaj pa, kar se je mariborska-celjovska železnica odprla, je vsa druga. Tukajšnje blago gré vse le proti Sinčevesi na železnico. Brez števila ljudi si je tu svoj kruh služilo, kateri si ga zdaj ne morejo. Nam železnica ni mati, le mačeha je. Ljudje so po teh hribih pa njega dni tudi bolj naravno živeli, mehkužnosti v hrani in lišpa v obleki niso poznali, ker v onih časih je bila obrtnija podrtija. Še le zdaj v novejših časih so bolj od naravne poti odstopili. Kmetiški ljudje so se le za domačo potrebo z poljedelstvom in živinorejo pečali, večina tržanov so si svoj kruh že od nekdanj služili pri rudi, sedaj je vsa druga. Do leta 1863 je bilo do 500 rudokopov v tej okolici; sedaj jih je komaj 120; svinca se je naredilo od leta 1844 do 1848 na 9900 centov v enem letu, nekdanj pa še več. V novejšem času je jelo to pešati in dandanas se ga komaj dobí do 800 centov na leto.

Dragi popotnik! ako bi bil ti pred 20 leti potoval skozi to gorato okolico, vidil bi bil vse s črnim gozdom obraščeno. Al v dvajsetletni dōbi je nemila sekira ljuto gospodarila v onih gozdih; marsikteri kmet ga ima zdaj komaj za svojo potrebo; nahajajo se tudi, kateri, čeravno so lepe novce skupili za svoje premoženje, pa se niso nič kaj na višo stopnjo povzdignili. Bili so oni časi zlati časi za okolico; prodalo se je dosti oglja, desak; rudarstvo bilo je v dobrem stanu; živina se je tudi drago prodajala; više nad 10.000 gld. je donášalo; al zdaj vse nekako peša; na korist tej okolici je vstala tukaj fabrika, ktera okamnivno apno (cement) žge in že dve leti tukajšnjim prebivavcem nekoliko zaslužka daje.

Tukajšnji prebivavci so dobrovoljnega značaja; za izobraženje in napredek narodnosti jim je malo mar; poslavil bi jih, ako bi rekel, da dremljejo, zakaj kdor dremlje, še vendar kaj sliši in čuti; toda oni še trdo spijo. Oni ne beró nobenih časnikov, izgovarjaje se, da „ne zastopijo hrvaščine!“ Kaj pa da, ker se nočejo učiti čiste g materne jezika — mile slovenščine naše! Največ je tega krivo to, da so prebivavci razdvojeni v kmete in tržane. Kmetje so po rodu vsi Slovenci, pa tudi tržanje so slovenskega rodú, pa zanemarjajo mater svojo; šola je le nemška, zatoraj kmetiški otroci šolo malo obiskujejo, in še ta, kateri je v prvi razred hodil, ne vidi koristi od nje. Stopi, dragi popotnik, le v cerkev, ko se opravlja božja služba, in vidil in slišal boš čudne reči. Duhovni gospod na leci (prižnici) ljudstvu po slovensko božjo besedo razlaga, na koru pa — nemško pojó. Ali ni to narobe svet? Ravno taka je tudi v šoli. Jemlji tedaj omiko, pa je ne kradi!

Dopisi.

Iz Gradca. 3. dne avgusta je „Domobran“ v svojem 74. broji prinesel šolko dogodbo, o kateri po pravici pravi, da kaj tacega se dosihmal gotovo še nikjer ni ne bralo ne slišalo! Učenec 4. normalnega razreda Oskar Sm....r pri delitvi šolskih daril ni hotel svoje četerte premije vzeti, ampak se je ravnateljstvu zahvalil tako: „Ker se mi ne dade premija, ktero sem zaslužil, pa ni ti mi treba te.“

Ptuj na Štajarskem 14. avg. Poganjanje zavoljo ustanovitve topniške vojašine v Ebensfeldskem gradu pri Ptuj je prê skoro dognano, in kakor se sliši, je ugotovljena. — Tukajšnja čitavnica, ktera že 200 udov ima, bode 5. septembra t. l. svoj začetek s primerno večo veselico obhajala, in upati je, da se bo o njej lepo število bližnjih in daljnih gostov sešlo. Posebno iz Hrvaškega se jih draga množica pričakuje. — Selo c. k. okrožnemu sodišču ima iz grada v mesto in

sicer v gospodsko ulico prestavljeno biti. Da bi se ta reč le ne odlagala mestu na kvar! — Te dni je neko odborstvo gospodu deželnemu poslancu, M. Hermanu diplom častnega srenjčanstva občine „Bučkovici“ blizo Ljutomera izročilo.

Iz Maribora. — Da dopolnimo popis nepozabljive nam „besede“ 31. julija, ki smo ga radostni čitali v poslednjem listu, naj povemo še, kar nam je razun petja prinesla omenjena beseda. Mlad učenček je deklamoval jedrovito pesem Nestora slovenskih pesnikov: „Novice“ svojim bravcem“, le z nekoliko premenjenim naslovom. Lepo pohvalo je prejel mladi govornik. — Za njim pa je še mlajša gospodičina Anica Klettnerjeva razveselila nas s česko deklamacijo. Tako lepo in razločno je govorila, da so tudi prosti Slovenci do zadnje besedice vse razumeli. Navdušeno ploskanje ji je razodelo občno zadovoljnost. — Gospodičina T. H. iz Ptuja nam je slovesnost današnja povikšala še posebno. Igrala je na glasoviru tako izvrstno, da le malokdaj čuješ kaj tacega. Izbrala si je variacije narodnih slovenskih pesem; živahna hvala je bila priča, da so mični glasovi poslušavcem do živega segli. S tem je bil oficialni program pri kraju. Al zdaj se je še le začelo živo gibanje. Vse je vrelo ven na prostorni vrt, kjer je mestna godba začela igrati nježne, slovanske melodije. Kterim pa je bila Tepsihora milejša od hladne Vile Avre, so ostali v dvorani in se začeli vrtiti po taktu milih glasov. Na vrtu pa se je menjavala glasba in petje. In tako je do konca trajalo vse v najlepšem redu brez ukazavanja, brez vredevanja, in sopet so Slovenci kakor vsakikrat, pokazali, koliko naravnega prirojenega takta od priprostega človeka noter do izobraženca imajo. Cela svečanost pa je živo spričala, kako resnične so besede rajnega dr. Zupana, ki je rekel: „Vse imamo, pa ne znamo, da imamo.“ Toraj s Koseskim rečemo:

„Duhe zarotimo v beg dvombe, nemarnosti, tmin,
Dvignimo srčno zaklad slovenskega dlana in uma.“

.j.

Iz Maribora. (Zahvalnica.) Vsakemu omikanemu Slovanu je potrebno, da zná več narečij slovanskih. Vendar je sedanji čas to doseči zelo težko, ker učilnice, v katerih bi imela tudi v tem omika razcvetati se, temu ne ustrezajo. Al hvala Bogu, da se nahaja mnogo rodoljubnih src, ktere nadomestujejo, kar se v šolah pogreša. Hvaležni imenujemo med tacimi domoljubnega gospoda Ivana Gjorgjeviča, ki dijakom slovenskim pošilja brez plače v Maribor že dve leti politični svoj list „СРБСКИ ДНЕВНИК“. Pridno smo ga prebirali, ter si iz njega marsiktero drobtinico za javno življenje prihranili. — Pred odhodom v počitnice je donela verlemu možu iz ust vseh rodoljubnih dijakov iskrena zahvala; naj mu v Novi Sad jo nesó tudi „Novice.“

Vekoslav Rajh.

Iz Bistrice na Notranjskem. — Slovenec je rad vesel, in zakaj bi tudi ne bil, ker mu v prsih bîje pošteno srce. Kakor je pošteno njegovo srce, tako ga to žene biti le v družbi poštene med poštenimi ljudmi. Pravi domorodci bistriske doline na Notranjskem osnovali so tako razveseljevanje v priliki prve slovesne besede v mladi narodni čitavnici. Komaj zvejo to po prelepi naši domovini slovenski za našo pravično reč vneti možje, hitijo povzdigniti s svojo nazočnostjo svečanost. 7. avgust bil je tisti dan, kterege si bo bistriska čitavnica vedno v spominu ohranila, zakaj imela je gostov iz bele Ljubljane, iz krasne Vipave, iz prijazne Planine, iz starega Trsta, iz prekrasne Reke, iz visoke Pivke in sploh iz vseh krajev Notranjskega, kjer domorodna zavest živo se razvija in vtrjuje. Zjutranji strel naznani prebivavcem krasne dolinice, da domorodni praznik je danes. Kmali so začeli dohajati gosti z zastavami. Vse

se je veselilo viditi može, kateri z neutrudeno delavnostjo in s krepkim duhom izobrazujejo narod naš, da bi se smel ustopiti ponosno med druge izobražene narode, ter reči: Tudi meni je Večni glavar izročil duševne bogastva enako vam. — Ob osmih zvečer začela se je slovesna „beseda.“ Dvorana bila je lepo okinčana, kjer so gosti se zbrali. Na čelu njenem visela je med cesarsko in slovensko zastavo podoba našega svitlega cara, kateri je s svojo milostjo podelil vsem narodom enake pravice, kateri so po previdnosti Božji združene pod njegovim žeslom. Ob stranéh bili so napisi, kateri spominjajo Slovence najlepših čednost: udanosti do Boga in cara, edinosti, bratovske ljubezni, spoštovanja samega sebe. Še je razlegal se jek vélicege zvona po dolini, ki je osmo uro prebivavcem naznanjal, kar zagrmijo možnarji pod milim nebom, v dvorani pa zapojejo pevci domači „pozdrav“ častitim gostom, kterege je vojaška godba tržaškega polka zdaj v Reki bivajočega spremljevala. Pozdrav, kterege je domačin gosp. J. B. po svojem že zadosti znanem ljubeznjivem značaju v pesmah, katerih je mnogo nam zapel, zložil, se tako glasi:

Ko god vesel praznuje mati,
Želi krog sebe sine zbrati,
In bratje vsi hitijo tjé,
Kjer bije materno srcé.

In radost vsem se v prsih vname,
Sin mater, brata brat objame;
Veselja polne so srcá,
V očesih solza pa igrá.

Glej majka Slava in nje sini
So zbrani v bistrški dolini.
Se zbral je tu slovenski rod
Obhajaj majke svoje god.

Odpera Slava dans svetišče,
Slovenec bistriškim središče.
V njem brata brat je že objel;
Kdo ne bi danes bil vesel?!

Iz daljnih krajev bratje mili
So družbo mlado počastili;
Zvestobe znamenje nam je to,
Desnico dajmo jim zvestó!

Slovinci prvokrat tu zbrani,
Bog živi Vas, Bog Vas ohrani!
Slovenec dnevoj srečnih žar
Se skril ne bo več nikdar!

Pozdrav odgovorili so gosti častiti s slava-klici.

Zdaj se predsednik čitavničini visokočastiti gosp. A. Gr. vstopi pred zbrano slavno množico in jo blizo tako-le nagovori:

„Slavna gospôda! veselje najlepše vživa človek, ko se veseli med domačimi prijatli in znanci. Star pregovor pravi: Povsod dobro, domá najbolje. Kako resničen je ta pregovor, spominja in prepričuje se človek na ptujem. Tam le misli, kje je moj dragi dom, kjer sem si sanjal prijetno prihodnost še v nedolžnosti prvi; kje je kraj, kjer se slišijo glasovi jezika, kterege me je preljubeznjiva mati učila? Tam na ptujem začne še le človek spoznavati vrednost svojega jezika, njegovo moč in krasoto. Veselja srce poskakuje, ko zasliši človek na ptuji zemlji svojega domačega govora glas. Kadar se pa vrne v domačijo, ne išče s ptujim jezikom zvediti novic domačih, ampak domača beseda uname razgovor, kterege ni konca ne kraja. Slavni gostje iz Ljubljane, Trsta, Reke, Ajdovščine, Postojne, Planine, Razdrtega, Pivke! iz kako raznih krajev smo se skupaj zbrali, vendar vsi smo ene misli, enega duha, da bi zvikšali blagor národnosti naše. Kaj je privabilo ravno danes toliko slavnih gostov v našo sredo? Menda mlada sestra, čitavnica. — Kaj je čitavnica? Čitavnica je narodna naprava, ktere namen je duha buditi in bistriti s podučivnim čitanjem (branjem) časnikov in knjig slovenskih pa tudi družih narodov, duha razveseljevati z ubranim petjem in s poštenimi igrami kakor v gledišču. Razloček med to in tako imenovano „kazino“ je ta, da čitavnica izobrazuje ves narod tistega kraja, kjer je ustanovljena, kazina pa je le v prid samim udom, zato ker je dozdej vravnana v ptujem jeziku, kateri je pa večini prostega ljudstva neznan. V kazinah kraljuje ptuja beseda; čitavnica nasproti daje prvo mesto domači besedi, ne zaničuje pa nobenega družega jezika, zakaj modra je in dobro vé, da toliko móž človek veljá,

kolikor jezikov zná. V čitavnici so od časa do časa poštene veselice; v nji se slišijo govori, kateri učijo ude svoje pravilno in čisto in gladko svojo besedo rabiti; tudi petje se ne zabi, zato ker je duša vesele družbe. Največi, najimenitniši namen čitavnice pa je: izobrazovati prosto ljudstvo. Kdo ni pred kratkim še slišal zmerjanja naših ljudi, da so sirovi, neotesani, brez omike, brez otesa? Koga take besede ne žalijo, koga ne budijo in ne priganjajo, z vso silo takemu nečastnemu imenu ubraniti se? S kom se pa zamoremo tega nezasuženega imena znebiti? Edino le s tem, da se vsaki po svoji moči potrudi, kar je vsakega sveta, neotresljiva dolžnost, izobrazovati svoj narod po svoji moči; da se sleherni boji in varuje biti zatajevavec svojega maternega jezika, kar se je, žali Bog! dozdej večkrat prigodilo, da nekteri so si še na čast šteli zasramovati svoj jezik, v katerem jih je Bog zavezal, da ga častijo, in da po njem in z njim koristijo svojim sobratom; da so se sramovali in eni se še zdaj sramujejo svoje čutje v domači besedi družim razodeti. Slavni prijatli! kaj mislite, ali niso taki zeló od Grkov in Rimljanov osramoteni, ki so nezmerno ljubili svoj jezik in v njem čudne dela zgovornosti dovršili? — Eni podtikajo čitavnicam slabe namene, kakor da bi bile nevarne državi in Bog vé komu še. Takim odgovarjam le-to: Pravila čitavnice se izročajo slavni c. kr. vladi, ktere natanko naznanjujejo ravnanje, delovanje njeno. Pravila sprejme vsaka čitavnica popred od vikše vlade potrjene, predno se kakor društvo sme pokazati. Ker so tedaj pravila od vikše c. k. vlade potrjene in za poštene spoznane, kdo se predrzne jih sumiti in slabe namene jim podtikati? Tak napada sl. c. k. vikšo vlado. — Memogredé le to še iz svojega življenja hočem omeniti. V šesti šoli sem šel v prostih dneh z več tovarši malo laške dežele pogledat. Pridemo do Gorice, gremo obiskat slavnega, prevzvišenega nadškofa Válanda. Ta nas prav prijazno sprejme. Mi mislimo, Bog vé, kako se bomo obnesli, ako ga po nemški nagovorimo in pozdravimo. Vedil pa je, od kod da smo, nam pozdrav po slovenski povrne, in priprosto pristavi: „Slovenska mladost, vedi da slovensko imaš mater, slušaj jo, slovenskega se uči, ker jo tako najbolj razumeš.“ Čujte Slovenci modre besede! Domača beseda je najbližnja nam pot do omike, nam dava največ veselja; častimo, ljubimo, gojimo jo! Gojimo jo toliko več, ker jo spoštuje naš svitli car, kateri nam je podelil še posebne pravice jo gojiti po pravilih naše čitavnice. Za to dobroto kličem Njegovemu Veličanstvu Francu Jožefu: slava! živio! slava!“ — In gromoviti „slava-klici“ so se razlegali zdaj po dvorani, kakor so večkrat ustavljali predsednikovo besedo med govorom njegovim.

Z neizmernim veseljem za gosp. predsednikom zagledamo na odru vsemu slovenskemu svetu znanega gosp. dr. Jan. Bleiweis-a. Že pričujočnost njegova navdaja človeka s pogumom delati za domačo reč, če mu tudi nasprotne moči zidajo stene, s kterimi hočejo blazivno delavnost zgraditi mu, in iz njih še streljajo z obrekovavnimi pšicami, da dela za pogubo drugim. Zahvalil se je najpoprej za častni sprejem in prijazni pozdrav predsednikov je odzdravil v imenu čitavnice ljubljanske, razodevaje veliko radost, da njega, ki je že mnogokrat bil v tem kraji, pa vselej le v žalostnem poslu, ko je žugala nemila osoda blagu, ga je danes pripeljala vesela dogodka le-sém — god čitavnice bistriške. Nekteri sicer mislijo — je rekel doktor v dalji izpeljavi — da čitavnica kakor poprejšnje po laškem stroji osnovane kazine, so naprave le za mesta, kjer stanuje gospôda, ne pa za sela, kjer biva narod naš. To misel je ovrgel zagovarjaje, da čveterih reči je treba tudi na deželi — zunaj mest in trgov. Prva je cerkev, kjer človek dobiva,

kar mu je treba za blagor duše njegove, — drugo je šola, kjer mladina dobiva podučenje, da se človek loči od neumnega voleka, — tretje je gosposkina kancelija, kjer dobiva človek pravico, kadar je išče, — četrto pa je čitavnica, ktera, ako je oskrbljena s knjigami in časniki, je od ene strani učilnica odraslim ljudem, od druge pa dom poštenega veselja, kjer se pojó čedne domače pesmi, deklamujejo koristne ali zabavne stvari, igrajo male gledališne igre itd. — po vsem tem pa se širi omika národna po poti národni. Izrazivši naposled svojo radost nad vsem, kar vidi danes tukaj, zakliče slavo Notranjcem, med kterimi je narodnost naša zavarovana na najtrdnjšem podnožji, in pa čitavnici bistriški.

„Slava“ glasila se je ljubljencu slovenskega naroda od vseh strani. — Kdo pa je bolj želel ta dan viditi v svoji družbi poslanca deželnega svojega, ko bistriški okraj, v kterega stavi vse svoje zaupanje, da bode potegoval za pravice se njegove ko čvrst možak, in da bo s krepko besedo vse odvrčal, kar bi njemu in njegovim prebivavcem škodovati utegnilo. Prišel je tudi ta vrli sin Slovenije k naši svečanosti, gospod dr. Etbin H. Costa. Prikazek njegov obudil je slava-klicev obilno, še več pa, ko je naznanil, kaj ga je vezalo in gnalo priti k nam. Poštovani gospod doktor pravi: Trojno imam danes rešiti. Ne zamerite, da Vam le ob kratkem to rešim. Prvo me je vezalo ko Vašega poslanca v deželnem zboru ljubljanskem se Vam pokazati. Poslanca svojega ste me izvolili, kteremu naloga je: v zborih zastopati kraj, kteri se mi je izročil. Velika in težavna je naloga poslanstva; zagotavljam Vas pa, da zvest prijatelj ostanem slovenskemu narodu, čegar sin sem, in da bom z vso svojo močjo zastopal Vaše pravice in si vseskozi prizadeval delati Vam na korist v deželnem zboru. — Drugo pa je, da Vam imam kakor načelnik „Južnega Sokola“ izročiti z odborom, ki me je semkaj spremil, srčen pozdrav tega društva, ktero je s čitavnico tako sklenjen, ko brat in sestra. Kjer je čitavnica, ne pogreša se Južni Sokol. Tretja moja naloga je, da bistriški čitavnici ko mestni župan ljubljanskega mesta v imenu ljubljanskih prebivavcev izročim bratovski pozdrav in ji voščim srečo in blaživen napredek.“ Govor je bil spremljevan in sklenjen s silnimi slavo-klici.

Potem so se vrstile pesmi za pesmijo. Potrdilo se je, da Slovencu pesmi iz srca tekó. Prišel je svečanost povzdigniti planinski pevski zbor. Tako izvrstno je v programu naznanjene pesmi prepeval, da more se reči: Ponós je ta zbor Notranjcem! Tako dovršeno, srčno, ginljivo donaša svoje viže, da bi se človek mislil v pevskem gledišču kakega glavnega mesta, kjer se tisuči prijetnim pevcem v žep vsipajo. Slava jim! Tudi gospodičina Murgel-nova iz Kranja je s svojim navdušenim petjem lepo pripomogla k veselíni mikavnosti; obširni njeni glas zvršuje tudi najvišje glasove z nenavadno lahkoto. Zahvala jej je donela, ko je odpela.

Radostni se spominjamo tudi c. k. vojaške glasbe, ktera prišedši iz Reke je povzdigovala današnjo veselico. Začarana je bila množica, ko sliši skoz in skoz ubirati na violine narodne pesmi slovenske. Zdaj se je slišala slovenska, zdaj češka, zdaj vojaška srbska, zdaj druge slovenske tako mične, da poslušavec bi bil rad med godbo slehernega objel, ako bi veselje s tem ne bilo prikrajšano ali popolnoma ustavljeno. To je hvalevredno, da tudi c. kr. vojaštvo spoštuje našo narodnost, in zakaj bi je tudi ne, ker je znano vsem, da najviši veličastni vojščak sam naš svitli car jo spoštuje. Odbor čitavničini vodju te izvrstne godbe in vsem udom še enkrat izreka svojo popolno zadovoljnost. — Hvalevredno je povzdigoval tudi naš domači pevski zbor slovesnost besede. Pod vodstvom neutrudljivega našega

g. Gerbeca, ki je sam izvrsten pevec in skladatelj, se je obnašal tako vrlo, da smo srečni, da imamo take lepe moči, ki zagotavljajo vesel napredek besedam našim. H koncu besede je še zagrmel Dav. Jenko-tov „Naprej.“ Potem smo šli gledat umetalnega ogenja, kteri je metal iz sebe trojbarvene zvezde, kačice, bombe, in sklep je bil z ognjenim kolesom, v kterega sredi se je vidila črka Ž, pod no pa je bil napis: „Slava častitim gostom.“ Bengališki ogenj je bil po trditvi gostov eden najlepših, kolikor so jih vidili.

Človek, ko gleda prijetnosti posvetne, večkrat pozabi celó svojega telesa; al ko te minejo, zahteva tudi ono svojo naravno pravico. Poskrbel je postrežljivi gostivničar, Andrač po imenu, v hiši narodne čitavnice prav dobro okrepčalo, pri kterem se je vrstila zdravica za zdravico. — Mladost se je potem en malo pa v poštenem obnašanji zavrtila, dokler je petelin ni opominjal: „Pojdi naglo k počitku, ker dan je že blizo.“ Vse to se je godilo v najlepšem redu; pokazalo se je, da Slovenec ne prestopi tudi v največem veselji meje spodobnosti. Naznanjeno naj bo vsemu slovenskemu svetu še to, da bistriška narodna čitavnica je tik vélike ceste, malo pred c. k. pošto v Bistrici v hiši gosp. Toneta Jelovšek-a, kjer je s slovenskimi barvami zaznamovana „gostivnica.“ Imenovani gospod je prepustil mladi čitavnici iz domorodne zavesti, iz domorodnega čutja prelepo stanovanje brezplačno; ta gospod je bil tudi, ki je sam prav okusno dvorano okinčal, vodil umetalni ogenj in sploh največ storil za zunanjo krasoto pri čitavničinem poslopji. Slava in hvala njemu za toliko podporo! Bog obudi še Slovincem dosti takih dobrotnikov! — „Vse za Boga, cara in dom!“

Druga beseda v naši čitavnici bode 18. avgusta.

S Pivke. Tista nevihta, ki je proti polnoči od 2. na 3. avgusta dalje proti Ložu in Oblokom divjala, je pri nas poprej naredila veliko nesrečo. Od Hrušice doli za Nanošom so se nagloma pridrvili črni z bliski previteni oblaki, iz kterih se je jela strahovita toča usipati. Okoli Predjame in Bukevja so bili prvi ne še prehudi mahi; pri Zagonu in Velikem Otoku je sila rastla; najbolj do zlega je udarilo pri Malem Otoku, Zalogu, Grobah, Rakitneku in Starivasi, v bližnji postojnski soseščini; Postojnsko polje ta stran Hraško in Orehovsko unstran nevihtnega vlaka je le nekaj zadeto bilo. Zguba je velika za udarjene soseske, na mnogih njivah ni ostalo družega, kot potolčeno slamo pokositi. — Čez teden, 10. t. m. je zopet vstala nevihta blizo Postojne, pa toče ni bilo med silno ploho, ampak strela je zadela v hišo v Velikem Otoku, ter je pokončal ogenj hišno streho in zraven hlev; obilni naliiv, drugam obrnjena burja in človeška pomoč — se vé da pri vsem bramba od Višjega — to vse je obvarovalo, da ni šla vsa vas, ki je na gosto pozidana in večidel s slamo krita. Pogorelec je bil vendar tudi zavarovan pri graškem društvu.

iz Dolenskega. (Pravda za štiri groše — hitra pa umna sodba.) Dva kmeta sta si soseda v nekem selu, kakor to na tem grešnem svetu ni nič nenavadnega. Eden je imel jarem volov za prodaj, sosed pa je ravno potreboval dveh voličev. Začneta se pogajati, toda, domá ne moreta skleniti kupa. Gresta tedaj drugi dan na sejm. Se vé, tukaj pri bokalu vina sta kmalo enacih misli. Sosed vzame od soseda vola za 113 gold. in dve šestici za mešetarijo. Drugi dan prinese sosed 113 gold. sosedu, ki jih tudi v žep spravi — al volov mu ne dá, pa tudi denarjev ne nazaj, rekši, da mora še dve šestici priložiti, kakor je bilo pogojeno. Oba sta trdovratna; noben se ne dá premagati. Kaj je storiti? Kupec se napravi tožit. — Zgubil je že en dan! — Tretji ali četrti dan prideta obadva ter se kregata,

kdo da ima prav. Gospod predstojnik ji nekaj časa posluša ter vpraša: zakaj se prav za prav kregata in tožujeta. „Ta mi ima še dve dvojčici dati, če ne —!“ Gospod predstojnik sklene sodbo: „pri vas je čas pocieni! Zavoljo dveh šestice sta zamudila oba skupaj tri dni razun tega, kar sta in bota še v krčmi zapravila. Tukaj imaš dve šestici (sodnik dá sam svoje) — pa se mi naglo poberita spred oči.“ — Osrāmotena zapustita pisarnico ter se med smehom in krohotom vseh pričujočih umnejih kmetov potepeta domú.

Bohinska Bistrica 8. vel. srpana. K. — Povedale ste nam drage „Novice“ poslednji čas marsikaj zanimivega iz Slovenske Bistrice in iz Ilirske Bistrice, povejte tudi eno — pa neumno iz naše bohinske Bistrice. Preteklo pozno v jeseni je v Češnici pri Hribarju začela živina bolehati, rep za repom je poginil; 11 goved je konec storilo. Pisali so nekemu Šnabeljnu v Žabnico, da bi dober svēt dal; po tej zvedbi pa pride neka baba v vas, ktera se je za „deseto dete“ naznanila, in da gotovo vé, kdo je to naredil, da živina crka. Res pové, da je sosed to naredila. Velik hrup nastane, da so jo začeli copernico imenovati. Tudi je pripovedovala od rajnih, kako se jim na unem svetu godí, koliko sv. maš, milošine itd. potrebujejo. In kaj mislite, „Novice“, ali so srenjski možje imeli srčnost, baburo zapoditi? Nikakor ne, čeravno je Gorenec sicer bistra glava. Še le neki duhoven gospod je sleparici na pete stopil. Al pa mislite, da je bilo to ljudem prav? O ne! Gospóda so obrekovali babe in možki. Slovenci, če imate kaj sleparskih bab v Korotanu, na Štajarskem in Primorskem, pošljite jih k nam v Bohinj; tukaj se jim bo mavha polnila in hvala péla! Bóhinj je še kraj za vse po svetu v penziji djane „copernice.“

Iz Ljubljane. Ker je grozen vihar na fužinskem polji enkrat žito vrgel, pa ga je tudi toča nekoliko zadela — nam piše gosp. predsednik kmetijske družbe — se zastran žitnega brenkanja (Hooibrenk's Methode) letos ne more nič prav gotovega reči, kakor to, da brenkana rž je bolj polnega zrna, pa tudi bolj čista. Pšenica, ktero sem iz Mošance (Moisesberg) za seme dobil, je iz 1 mernika donesla 12 mernikov.

— Ljubljanski magistrat daje na znanje, da se bo prihodnji petek, to je, 19. t. m., ob 10. uri dopoldne pri mestni gosposki po dražbi prodalo cestno blato, ki se bode po zdaj skozi celo leto nadržavalo na ižanski cesti.

— Prihodnji petek, 19. t. m. ob 10 dopoldne bo v naši stolni cerkvi sv. opravilo, ki se silno poredkoma nahaja v Ljubljani: nek vojak, jud po veri, po rodu madjar, prejel bo zakrament sv. krsta, in ta vojak je iz mehikanske čete, v Ljubljani bivajoče.

— Bolnikov je pretekli mesec bilo v ljubljanski bolnišnici 364, namreč 215 ženskih, 149 pa možkih. Ker jih je 134 bolnišnico zapustilo, 14 pa pomrlo, jih je konec julija ostalo še v bolnišnici 216, 134 ženskih, 82 možkih.

— Gospod Bodjanski, profesor jezikoslovja na vseučilišču moskovskem, je s svojo gospó te dni na poti v Dalmacijo bil v Ljubljani. Nakupil je vse slovstvene dela, ktera so prišle poslednjih 10 let v slovenskem jeziku na svetlo; posebno pa ga je zanimavala zapuščina Kopitarjeva v cesarski knjigarnici naši; zlasti so ga mikali rokopisi in med njimi posebno „manuscriptum neobulgaricum“; rekel je, da pošlje čez leto in dan nekega svojih učencev v Ljubljano, da prepiše imenitni ta rokopis; ako ga profesor Miklošič na svetlo ne dá, ga bode dala akademija ruska.

— Iz Vipave prišedši Ljubljančanje nam ne morejo dosti dopovedati, kako slovesen je bil začetek on-
dašnje čitavnice 14. dne t. m. Predsednik čitavnice

vipavske z odborom in obilim narodom so z lično svojo zastavo in vojaško godbo prišli naproti zunaj trga čitavnici ljubljanski, sokolovcem in Razdrčanom, ki so skupaj prišli s svojimi zastavami. Presrčen je bil pozdrav na veliki cesti pod milim nebom. Potem so vsi združeni s 4 krasnimi zastavami potovali v trg, spremljani od vojaške godbe in neštivilne množice ljudstva. Vhod je bil res imenit (imposanten). Ustavili so se pred grajščino, v kateri ste vihrale cesarska in deželna zastava in v kateri se je obhajala današnja slovesnost. Prvikrat je bilo tukaj, kar pomnimo slovenskih čitavnic, da v grofovskih dvoranah je čitavnica praznovala svoj godovni dan. Obširnejši popis bo drugi pot našim bravcem povedal, kaj vse je bilo in kako.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Na Dunaj pričakujejo kralja pruskega 20. dan t. m. Z njim pride tudi prvi minister njegov Bismark, kateri zdaj zvonec nosi v danskih zadevah. Vlada avstrijska in pruska, se bote tedaj z besedo pomenile, kako postopate v izvrševanju miru, ki se ima skleniti z dansko vlado. Pogojevanje se tedaj še ni začelo; danski pooblastenci te dni še niso imeli vodil v rokah, po katerih naj se ravnaajo; pa tudi avstrijska in pruska vlada si še niste edinih misli o tem, kaj naj vprihodnje bode s polabskima vojvodinama; nektore nemške vlade so zelo nasprotnih misli; podoba je, da stvar se ne bode izmotala brez ravsa in kavsa, saj besednega. — Govori se, da prihodnjemu državnemu zboru se bojo v prevdarek in sklep predložile osnove kazenskega zakonika, konkurzne postave in zemljiščinah (gruntnih) bukev. — Zopet se raznaša po Dunaji govorica, da hoče gospod državni minister stopiti iz ministerstva zato, ker si je navskriž misli z ministrom gosp. grofom Rechbergom v zunanji politiki in o ogerskih zadevah, ktere se imajo izvršiti po volji tako imenovane stare konservativne madjarske stranke. „Wanderer“ piše, da ni res, kar se govori o odstopu državnega ministra, pa tudi, da ogerske homatije se ne dajo poravnati z dogovorom s to ali uno stranko, ampak le na poti vsega deželnega zbora. — Osmá nabira za mehikansko armado na Dunaji ji je pridobila le 57 prostovoljcev. — Vrednik dunajskega časnika „Reforme“ gosp. Šuzelka je zavoljo sestavka „Glossator“, v katerem je sodnija spoznala razžaljenje katoliške vere, obsojen za en mesec v zapor in 60 gld. globe. — V avstrijski armadi imajo 193 kapelmojstrov, ki vodijo godbo vojaško, a od teh je 117 rojenih Čehov, in vrhovni mojster vseh vojaških kapel je Anton Leonhard, tudi Čeh. — Pretekle dni je sneg pobelil gore na gornjem Štajarskem in Koroškem, pa tudi na Kranjskem, zato tako nenavadni mraz nektore dni. — Za začetek izložbe v Zagrebu je zdaj ustanovljen program od 17. dne t. m. do 23. Začela se bode slovesnost 18. avgusta s službo božjo v stolni cerkvi na slavo rojstnega dneva Njih veličanstva; veselice bojo mnogovrstne na mnogih krajih in koncerti s sodelovanjem filharmoničnega društva, vojaških glasbenih kapel itd. Da bi pevsko društvo „Kolo“ se udeleževalo kje, nismo čitali v programu ničesa. Vredba programa je tedaj vsa druga, kakor se je mislilo izprva. Velik in hvalevreden je trud, ki se žrtvuje za izložbo, da se pokažejo svetu plodovi jugoslovenskega „uma in dlana.“ — Slovaška Matica ima v sv. Martinu glavno skupščino pod predsedništvom škofa Mojzesa. Eden njenih sklepov je ta, da se napravi nemško-slovaški in slovaško-nemški slovník (besednik); razpisana je zato premija od 200 cekinov. — Narodnjaki dalmatinski so hotli izdati program, kateri ima pokazati ljudstvu, da si za prihodnji zbor deželni iz-